

Sygn. akt I ACa 677/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jadwiga Chojnowska (spr.)
Sędziowie	:	SA Elżbieta Bieńkowska SA Elżbieta Borowska
Protokolant	:	Sylwia Radek-Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2018 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **E. Ł.**

przeciwko **M. L.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży

z dnia 29 maja 2017 r. sygn. akt I C 702/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- a) **zasądza od pozwanego M. L. na rzecz powoda E. Ł. kwotę 75.600 (siedemdziesiąt pięć tysięcy sześćset) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 27 stycznia 2016 r.;**
- b) **oddala powództwo w pozostałej części;**
- c) **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.491 (siedem tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt jeden) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;**
- d) **nakazuje sciągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łomży od powoda kwotę 161,20 (sto sześćdziesiąt jeden 20/100) zł a od pozwanego 320 (trzysta dwadzieścia) zł tytułem skredytowanych przez Skarb Państwa wydatków;**

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.596 (dwa tysiące pięćset dziewięćdziesiąt sześć) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej;

IV. nakazuje ściagnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łomży od powoda kwotę 1.661,30 (jeden tysiąc sześćset sześćdziesiąt jeden 30/100) zł tytułem części nieuiszczonej opłaty od apelacji.

(...)

UZASADNIENIE

E. Ł., prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w K., wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zasądzenie od M. L. kwoty 98.820 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania sądowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że w ramach prowadzonej działalności sprzedał pozwanemu 30 sztuk bydła. Pozwany nie kwestionował jego jakości i ilości. Potwierdzeniem zawarcia i wykonania umowy jest faktura VAT nr (...). z 12 stycznia 2016 r. Powód podkreślił, że faktura została przez pozwanego podpisana. Następnie dokonano zgłoszenia przemieszczenia bydła w (...). Pozwany nie dokonał płatności w zakreślonym terminie. Wielokrotnie zwracał się do pozwanego o zapłatę przed wniesieniem pozwu. Pozwany mimo składanych deklaracji nie wywiązał się z zobowiązania.

Dnia 3 października 2016 r. został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

M. L. w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości. Potwierdził okoliczność zawarcia umowy, ale zakwestionował wysokość roszczenia. Wskazał, że umowa dotyczyła sprzedaży 30 sztuk bydła za cenę 10 zł za kg żywej wagi plus podatek VAT. Podana na fakturze waga nie odpowiada rzeczywistej wadze bydła. Wiele sztuk bydła, z uwagi na wiek, ważyło do 150 kg. Twierdził, że powód nie przedstawił wagi zwierząt i z tej przyczyny nie dokonał zapłaty.

Wyrokiem z dnia 29 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w Łomży zasądził od M. L. na rzecz E. Ł., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w K., kwotę 98.820 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty i kwotę 12.158 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższy wyrok został wydany w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Powód jest przedsiębiorcą, który w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zajmuje się kupnem i sprzedażą bydła. W dniu 11 stycznia 2016 r. i 15 stycznia 2016 r. nabył od rolników bydło w ilości 40 sztuk. Strony telefonicznie umówiły się, że powód sprzeda pozwanemu 30 sztuk bydła o średniej masie po około 300 kg jedna sztuka i za cenę liczoną po 10 zł za kg plus VAT. W imieniu powoda uzgodnienia czynił jego pracownik M. W.. W dniu 12 stycznia 2016 r. bydło zostało dostarczone do miejsca wskazanego przez pozwanego i przez niego odebrane. Pozwany nie zgłaszał zastrzeżeń do przedmiotu umowy. Wystawiono również fakturę VAT na kwotę 98.820 zł brutto, płatną w terminie 14 dni przelewem na rachunek bankowy. Cena jednostkowa bydła została ustalona na 3.050 zł netto.

Pomimo upływu określonego w fakturze VAT terminu płatności pozwany nie uregulował należności.

W dniu 12 września 2016 r. powód wystosował wezwanie do zapłaty kwoty 98.820 zł, które zostało doręczone pozwanemu następnego dnia.

Pozwany nie uiścił należności wynikającej z wystawionej faktury.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd stwierdził, że kwestią sporną w sprawie była wysokość żądania. Pozwany potwierdził bowiem fakt zawarcia umowy, dostarczenia mu bydła oraz jego ilość. Przyznał też, że nie uregulował

należności wynikającej z faktury. Zdaniem pozwanego powód zawyżył masę zwierząt, która była podstawą obliczenia ceny bydła.

Sąd nie podzielił twierdzeń pozwanego z uwagi na ich sprzeczność ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Zauważył, że powód przedstawił dowód w postaci faktury VAT z dnia 12 stycznia 2016 r. Na dokumencie w miejscu „adnotacje” – znajduje się podpis pozwanego oraz jego oświadczenie, że bydło zostało odebrane zdrowe. Sąd zauważył, że faktura jest jednym z dowodów, w oparciu o który Sąd może samodzielnie lub z uwzględnieniem innych dowodów ustalić treść stosunku prawnego łączącego strony, a w konsekwencji jest dowodem mającym znaczenie dla ustalenia istnienia i rozmiaru wierzytelności wynikającej z tego stosunku prawnego.

W ocenie Sądu treść faktury potwierdza, że dostawa faktycznie została zrealizowana, a wobec tego oczywiste jest, że uprzednio strony musiały uzgodnić jej warunki. Wystawiono fakturę VAT, na której uwidoczniono między innymi dostawę bydła w ilości 30 sztuk, cenę jednostkową – 3.050 zł netto oraz łączną kwotę do zapłaty – 98.820 zł brutto, jak również termin płatności. Okoliczność podpisania tego dokumentu przez pozwanego bez zastrzeżeń, w ocenie Sądu, potwierdza, że określone w fakturze VAT warunki odpowiadały wcześniejszym uzgodnieniom stron.

Sąd zauważył, że z treścią faktury korespondują zeznania świadków M. W. i K. K.. Sąd zreferował te zeznania, a następnie wskazał, że wynika z nich, że waga bydła miała średnio wynosić 300 kg, i że miało ono zostać sprzedane po cenie 10 zł za kilogram. Pozwany przy rozładunku bydła nie kwestionował jakości przyjętego towaru i nie żądał jego zważenia. Sąd w oparciu o zeznania świadków zauważył, że cena jednostkowa bydła widniejąca na fakturze jest zgodna z wcześniejszymi ustaleniami stron. Uzgodniły one cenę 1 kg na 10 zł, a z zeznań świadków nie wynika, aby o cenie 1 sztuki bydła decydowała jego indywidualna waga. Treść faktury także nie odnosi się do indywidualnej wagi każdego bydłęcia.

Sąd uznał, że zeznania świadków zasługują na uwzględnienie. Wraz z fakturą oraz przedstawionymi przez powoda dowodami zakupu bydła od rolników, które następnie sprzedał pozwanemu, tworzą spójną i logiczną całość. Z przedłożonych przez powoda faktur wynika, że w styczniu 2016 r. nabył od rolników bydło w ilości 40 sztuk, z czego 30 sztuk sprzedał następnie pozwanemu. Za bydło sprzedane pozwanemu powód zapłacił około 68.645 zł netto.

Pozwany twierdził, że średnia waga sprzedanego mu bydła wynosiła około 222 kg. Sąd wskazał, że twierdzenia te nie zasługiwały na uwzględnienie, gdyż w takiej sytuacji powód od pozwanego uzyskałby niższą kwotę od tej, którą sam zapłacił, tj. kwotę około 66.600 zł netto.

Za okoliczność wskazującą, iż waga sprzedanego bydła była wyższa od tej, na którą powoływał się pozwany, Sąd uznał także to, że powód skupował bydło po niższej cenie jednostkowej. Ponadto niektóre z faktur wskazują wprost, że nabyte przez powoda bydło, które następnie sprzedał on pozwanemu ważyło około 300 kg. Analizując także ceny wskazane na fakturach, nawet przy przyjęciu 10 zł za kg, Sąd stwierdził, że zwierzęta w chwili zakupu ich przez powoda miały wagę co najmniej od 210 kg do 300 kg. Cena uzyskana od pozwanego miała pokryć nie tylko koszty zakupu bydła, ale koszty związane z jego przewozem, koszty pracownicze i obsługi bazy skupu oraz przynieść powodowi zysk.

Wszystkie powyższe okoliczności, zdaniem Sądu, logicznie dowodzą, że cena ustalona na fakturze jest ceną realną i że taka cena była objęta porozumieniem stron.

Sąd stwierdził, że strony łączyła umowa kupna-sprzedaży, przy czym na powodzie ciążył też obowiązek dostarczenia żywca pozwanemu, który winien był w określonym terminie uiścić umówioną cenę. Z uwagi na powyższe Sąd uznał powództwo za zasadne w całości zarówno co do kwoty głównej, jak i odsetek żądanych od dnia 27 stycznia 2016 r., czyli dnia następnego po upływie terminu płatności określonego fakturą VAT.

Sąd zauważył, że w sprawie nie było potrzeby przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia faktycznej wagi zwierząt w dniu ich zakupu przez pozwanego, gdyż był on nieprzydatny. Zwierzęta zostały kupione w 8 miesięcy po dacie wniesienia pozwu, który wpłynął do Sądu 22 września 2016 r. Część z tych zwierząt została już przez pozwanego sprzedana. Ustalona waga byłaby zatem niemiarodajna i niemożliwe byłoby jej precyzyjne obliczenie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 227 k.p.c. i 230 k.p.c. poprzez niedopuszczenie dowodów wskazanych w sprzeciwie,
- 2) błędne ustalenie stanu faktycznego poprzez brak ustaleń w jakiej wadze były zwierzęta w dniu zakupu ich przez niego.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny rozpoznał sprawę na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego przed Sądami obu instancji. Nie podzielił przy tym argumentacji Sądu I instancji, że wnioskowany w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym dowód był nieprzydatny w sprawie i ewentualna opinia nie pozwalałaby na dokonanie precyzyjnych obliczeń. Pozwany w sprzeciwie oraz w toku postępowania podnosił zarzut nieprzedstawienia mu dowodu świadczącego o wadze sprzedanego bydła. Sporządził własnoręcznie kalkulację wagową na podstawie dat urodzenia poszczególnych sztuk bydła.

Sąd I instancji uwzględniając powództwo w całości szczególną uwagę przywiązał do dokumentu w postaci faktury VAT nr (...). z 12 stycznia 2016 r. Jest ona dokumentem prywatnym i stwierdza – w niniejszej sprawie – fakt sprzedaży pozwanemu przez powoda młodego bydła w ilości 30 sztuk, identyfikowanego nr kolczyków, wagę jednostkową zwierzęcia oraz ogólną wartość sprzedanego towaru. Skarżący złożył podpis na tym dokumencie. Podważając swoje oświadczenie o nabyciu 30 sztuk bydła o wadze jednostkowej każdej sztuki 3050 kg winien podnoszony zarzut udowodnić (art. 253 k.p.c.). Stosowne dowody podważające – w ocenie pozwanego - miarodajność wskazań wynikających z faktury VAT nr (...). zgłosił we właściwym czasie – w sprzeciwie od nakazu zapłaty. Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z zeznań zgłoszonych świadków, pominął natomiast dowód z opinii biegłego z dziedziny hodowli zwierząt celem ustalenia wagi bydła w dniu ich zakupu.

W toku postępowania przed Sądem I instancji strona powodowa przedkładała jeszcze inne dokumenty prywatne jako dowodzące wagi sprzedanych zwierząt (k. 48-49 akt; 88-106).

Na etapie postępowania apelacyjnego – w wykonaniu postanowienia sądu – strona powodowa wyjaśniła (nawiązując do faktur RR przez siebie złożonych jako dowód zakupu zwierząt od rolników, które następnie zostały sprzedane pozwanemu), że nie wszystkie zwierzęta były kupione przez powoda po cenie przeliczanej za kg żywca. Wskazała, że powtarzającą praktyką jest określanie wartości na podstawie oceny stanu zwierzęcia, jego wagi przez kupującego, zgodnie z posiadaną przez niego wiedzą i doświadczeniem. Inną praktyką jest ważenie zwierzęcia i wyliczenie ceny w oparciu o przelicznik za jeden kg wagi. Powód w piśmie procesowym z dnia 5 lutego 2017 r. przyznał, że nie posiada innego dokumentu potwierdzającego wagę zwierząt, niż znajdujący się na k. 48-49 akt. W piśmie tym powód podał też daty urodzin zwierząt według nr kolczyków.

Dysponując dowodami z dokumentów oraz wyjaśnieniami strony powodowej zawartymi w piśmie procesowym z dnia 5 lutego 2017 r. Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe w kierunku wnioskowanym przez pozwanego.

Z opinii wydanej przez biegłego sądowego Z. P. wynika, że zakupione przez pozwanego 12 stycznia 2016 r. młode bydło mogło ważyć 6999,75 kg.

Do tej opinii zarzuty zgłosiła strona powodowa: wносиła o zobowiązanie biegłego do uzupełnienia opinii przez wypowiedzenie się jaką wagę mogły mieć poszczególne zwierzęta przy uwzględnieniu ich rzeczywistej rasy oraz wskazania przez biegłego podstaw, na których stwierdził, że zwierzęta były zarażone grzybicą. Biegły w opinii uzupełniającej z dnia 8 maja 2018 r. podał, że szacunki przyjęte dla buhajków rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej w pełni odnieść można do mieszańców tej rasy z bydłem mięsnym. W odniesieniu do drugiej kwestii odwołał się do zeznań świadka A. L. oraz pozwanego złożonych w niniejszej sprawie. W konkluzji biegły podał, iż podtrzymuje wnioski z opinii zasadniczej, a więc że młode bydło mogło ważyć 6999,75 kg.

We wniesionych zarzutach do opinii uzupełniającej odwołano się jedynie do braku podstaw do przyjęcia, że zwierzęta były dotknięte grzybicą.

Strona pozwana nie zgłaszała żadnych zarzutów do opinii biegłego Z. P., wnosząc o jej uwzględnienie przy ferowaniu orzeczenia.

Sąd Apelacyjny uznał za w pełni miarodajny do czynienia istotnych w sprawie ustaleń faktycznych dowód z opinii biegłego Z. P.. Opinia została wydana przez osobę posiadającą właściwą specjalizację i uwzględniała dowody zgromadzone w sprawie. Do podnoszonych zarzutów biegły się ustosunkował w sposób przekonujący – na rozprawie apelacyjnej opinia ta nie była kwestionowana przez stronę powodową.

Opinia biegłego Z. P. stoi w opozycji do zeznań świadków przywoływanych przez Sąd I instancji: M. W. i K. K. co do wagi sprzedanego pozwanemu młodego bydła. Jako pierwszoplanowy dowód brany pod uwagę przy wyrokowaniu Sąd Apelacyjny przyjął opinię biegłego Z. P.. Przywoływani świadkowie nie byli przy wazeniu bydła (przed sprzedażą pozwanemu zwierzęta nie były ważone – dokument na tę okoliczność nie został przedstawiony przez stronę powodową), ale powoływali się na swoją wiedzę w tym zakresie.

Jest okolicznością niesporną, że strony ustaliły cenę za 1 kg zwierzęcia – 10 zł plus VAT.

Przy ustalaniu ceny w oparciu o 1 kg sprzedawanego młodego bydła nie ma istotnego znaczenia fakt kosztów ponoszonych przez sprzedawcę powiązanych z nabyciem bydła od rolników oraz dowiezieniem go kupującemu (pozwanemu), jako że winny one być wkalkulowane w cenę. Ze strony powodowej nie padły twierdzenia, że kupujący miał pokrywać koszty przywozu do jego gospodarstwa sprzedanych przez powoda zwierząt. Na marginesie jedynie należy też wskazać, że w aktach sprawy brak dowodu na okoliczność wysokości kwot wydatkowanych przez powoda na zakup zwierząt od rolników (wydaje się, że trudno uznać za taki dokument, ten który znajdujący się na k. 49 akt).

Jeżeli chodzi o stan dostarczonych zwierząt to biegły słusznie odwołał się do zeznań powoda oraz jego syna i przywoływane przez niego fakty wynikają z tych dowodów, które należy uznać za wiarygodne powyższym zakresie.

Podsumowując, pozwany zgodnie z treścią umowy sprzedaży zawartej z powodem zobowiązany jest do zapłacenia ceny w wysokości 75.600 zł (7.000 kg x 10,8 zł/kg). Z zapłatą ceny w tej wysokości pozostaje w opóźnieniu od 27 stycznia 2016 r. (wskazanie wynikające z faktury VAT, która w tym zakresie stanowi integralną część umowy łączącej strony). Podstawą zasądzenia tej kwoty jest art. 535 § 1 k.c., zaś ustawowych odsetek za opóźnienie art. 481 § 1 k.c.

O kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych przed Sądem I instancji orzeczono w oparciu o art. 100 k.p.c. i art. 113 ust. 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych stosunkowo jej rozdzielając w proporcji: 76,50 % zwrot kosztów należnych powodowi; 23,50 % zwrot kosztów należnych pozwanemu.

Kierując się powyższymi względami, na mocy art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

O kosztach procesu instancji odwoławczej postanowiono uwzględniając treść art. 100 k.p.c. – stosunkowo je rozdzielając w proporcji 76,50 % do 23,50 %. Miano przy tym na uwadze koszty poniesione przez stronę powodową

w postaci zastępstwa procesowego według stawki minimalnej pochodnej od wartości przedmiotu sporu oraz wydatki pozwanego w wysokości 1.500 zł na opinię biegłego.

O nieuiszczonych kosztach sądowych (brakującej opłacie od apelacji oraz wydatkach – brakujących - na opinię biegłego) postanowiono w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

(...)